

Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen tarkistaminen Vehmersalmen alueella

Kaupunkirakennelautakunta 18.09.2024 § 163
3589/11.02.01/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen, puh. 044 718 5303
kaupungininsinööri Ismo Heikkinen, puh. 044 718 5656
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kuopion kaupunkirakennelautakunnalle esitetään, että lautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisen Vehmersalmen Ritoniemen ja Vehmersalmen asemakaava-alueiden lievealueelle tai ranta-alueille.

Kaupunkirakennelautakunnan esitys on ollut lausunnolla ja nähtävänä 20.6.–19.8.2024 välisen ajan, jolloin valvontaviranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto ja Kuopion Vesi Oy:lle sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi. Nähtävänä olo aikana ei esitetty toiminta-alue-rajauksiin muutoksia. Vesijohto ja jätevesiviemäriverkoston oletetaan valmistuvan Ritoniemen alueelle vuoden 2025 loppuun mennessä. Muualla esitetyillä toiminta-alueen laajennusalueilla kiinteistöt ovat liittyneet tai helposti liitettävissä verkostoihin.

Päätös

Merkitään, että vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn alussa.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Tiivistelmä

Kuopion kaupunkirakennelautakunnalle esitetään, että lautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisen Ritoniemen alueelle ja vähäisessä määrin jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentumisen muille Vehmersalmen asemakaava-alueiden lievealueille.

Kaupunkirakennelautakunnan esitys on ollut lausunnolla ja nähtävänä 20.6.–19.8.2024 välisen ajan, jolloin valvontaviranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto ja Kuopion Vesi Oy:lle sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi. Vesijohto ja jätevesiviemäriverkoston oletetaan valmistuvan Ritoniemen alueelle vuoden 2025 loppuun mennessä. Muualla esitetyillä toiminta-alueen laajennusalueilla kiinteistöt ovat liittyneet tai helposti liitettävissä verkostoihin.

Yleistä vesihuollosta

Vesihuoltoa ohjaa vesihuoltolaki (119/2001) myöhempine muutoksineen. Vesihuoltolain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutenkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi. Vesihuoltolain soveltamisen kannalta on keskeistä, mitkä alueet sisällytetään vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin. Yhdyskuntajätevesistä annettu asetus edellyttää taajamien sisällyttämistä vesihuoltolaitosten toiminta-alueen jätevesiviemäriverkoston piiriin.

Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muidenkin kuntien kanssa sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun. Lisäksi kunnalla on vesihuollon järjestämisvelvollisuus, jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat. Tällöin kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.

Vesihuoltolain 8 § mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen muuttamista koskevan päätöksen tekemistä asiasta on vesihuoltolain 8 §:n mukaan tiedotettava riittävässä laajuudessa. Samassa yhteydessä on varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Yleistä toiminta-alueista

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella tarkoitetaan aluetta, jolla vesihuoltolaitos vastaa vesihuoltopalvelujen toimittamisesta asiakkailleen. Kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Toiminta-alueen tulee olla sellainen, että vesihuoltolaitos pystyy huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti sekä siten, että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan velvollisuus huolehtia vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuudella tarkoitetaan verkostojen rakentamis- ja kunnossapitovelvollisuutta.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on taajama-alueella liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Liittymisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät ainoastaan rakentamattomat kiinteistöt. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen kiinteistön liittämisenvelvollisuudesta.

Toiminta-alueen hyväksymispäätöksen yhteydessä on asetettava tavoitteellinen aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle vesihuoltolaitoksen verkostojen piiriin. Kysymyksessä on suuntaa antava aikataulu, jonka perusteella toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat ja haltijat voivat arvioida, millä ajanjaksolla verkosto on tarkoitus ulottua heidän kiinteistöjensä läheisyyteen.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueen hyväksyy kunta. Kuopiossa toiminta-alueiden hyväksyminen on delegoitu kaupunginhallitukselle. Valvontaviranomaisille ja alueen kiinteistöjen omistajille sekä haltijoille tulee varata tilaisuus tulla kuulluiksi ennen hyväksymispäätöksen tekemistä.

Kuopion Vesi Oy:n vesi- ja jätevesiviemäroinnin toiminta-alue Vehmersalmella on alun perin hyväksytty vesijohto- ja viemäriverkoston toiminta-alue vuonna Vehmersalmen kunnanvaltuustossa 20.12.2004 ja sitä on Kuopion kaupunginhallitus tarkistanut 27.3.2010. Kuopion Vesi Oy:lle on hyväksytty vesijohto- ja viemäriverkoston toiminta-alueita vuonna 2006 Maaningan alueelle, vuonna 2010 keskeiselle kaupunkialueelle, Karttulaan, Kurkimäkeen, Melalahteen, Kurkimäkeen ja Vehmersalmelle, vuonna 2016 Juankosken alueelle, vuonna 2019 Nilsiä Pajuniemen ja vuonna 2020 Karttulan Syväniemelle.

Kuntaliitosten myötä on Kuopion Vesi Oy:lle tullut vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueita myös haja-asutusalueelle. Kuopion Vesi huolehtii vedenjakelusta ja jäteveden viemäroinnistä Maaningan haja-asutusalueella.

Ritoniemen alue Vehmersalmella ja perustelut keskistetyn jätevesiviemärin tarpeelle

Osa Vehmersalmen Ritoniemen alueen kiinteistön omistajista on esittänyt Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamista Ritoniemen alueelle. Ritoniemen alue sijaitsee Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen välissä. Alue ei on YKR-2022 mukaista taajama-alueita. Alue on pääosin pohjavesialueita, joka asettaa tiukennettuja vaatimuksia jätevesien käsittelylle. Alueella on 60 osayleiskaavan mukaista rakennuspaikkaa, joista vajaa puolet jo rakennettuja. Alueelle on myönnetty useampia rakennuslupia (mm. Jaloharjunsuora, Sallilanniementie), jonka vuoksi vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston saaminen alueelle on kiireellinen. Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiverkostot sijaitsevat jo Ritoniemen alueella Ritoniemen päähän saakka. Osa alueen kiinteistöistä on jo liittynyt vesijohtoon /tai jätevesiviemäriverkoston. Ritoniemen osayleiskaavamääräysten mukaan joidenkin rakennuspaikkojen on liityttävä rakennettavaan viemäriverkkoon. Alueen vesihuolto on teknistaloudellisinta hoitaa keskitetysti.

Vehmersalmen asemakaava-alueiden on myös tarve sisällyttää Kuopion Vesi Oy:n toiminta-alueeseen. Kyseisten alueiden kiinteistöt ovat pääosin jo liittyneet tai on helposti liitettävissä Kuopion Vesi Oy:n verkostoihin. Vehmersalmen mantereella sijaitsevat kiinteistöt ovat YKR-2022 mukaisella taajama-alueella. Toiminta-alueiden laajentamisalueiksi esitetyillä alueilla on kunnalle muodostunut vesihuollon järjestämisvelvollisuus alueella sekä ympäristönsuojelusyiden että suurehkon asukasjoukon tarpeiden perusteella.

Ympäristön kannalta keskitetty viemärointi vähentää jätevesikuormituksen pääsyä vesistöön ja edistää valtioneuvoston hyväksymän vesienhoidonohjelman toimeenpanoa. Viemäriverkoston ulkopuolinen asukas kuormittaa jätevesillään vesiä keskimäärin yhtä paljon kuin 6-8 viemäriverkoston piirissä asuvaa. Kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät rehevöittävät vesistöä ja muodostavat riskin uimaveden pilaantumiselle. Vuotavista ja heikosti hoidetuista kiinteistökohtaisista jätevesijärjestelmistä on mahdollista taudinaiheuttaja bakteerien pääseminen vesistöön.

Kuopion kaupunginvaltuuston vuonna 2024 hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on linjattu, että vesihuoltolaitoksia tulisi yhdistää suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä Kuopiossa toimisi neljä vesihuoltolaitosta. Tällä hetkellä Kuopiossa toimii 38

vesihuoltolain mukaista vesihuoltolaitosta sekä lukusia pieniä vesihuoltoyhtymiä. Ritoniemen alueelle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa uutta vesihuoltolaitosta, koska pienillä laitoksilla ei ole toimintaedellytyksiä vastata vesihuoltolain vaatimuksiin. Myös muiden vesihuoltolaitosten (vesiosuuskuntien) kuin Kuopion Vesi Oy:n ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa jätevesiviemäröinnin toiminta-alueitaan Ritoniemen alueelle.

Kuopion Vesi Oy:n Vehmersalmen alueen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen nähtävänä olo, saadut lausunnot ja mielipiteet sekä Kuopion Vesi Oy:n kuuleminen.

Kuopion kaupunkirakennelautakunnan Kuopion Vesi Oy:lle tekemästä esityksestä vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisesta Vehmersalmen alueelle on kuulutettu kaupunginvaltuuston määrittelemässä ilmoituslehdessä (Kuopion kaupunkilehti) ja esitys on ollut julkisesti nähtävänä 20.6.–19.8.2024 välisenä aikana Kuopion valtuustovirastotalolla ja kaupungin internetsivuilla jolloin valvontaviranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto ja Kuopion Vesi Oy:lle sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi.

Lausunnot on pyydetty nähtävänä oloaikana seuraavilta viranomaisilta tai tahoilta:

- Etelä -Savon ELY-keskus (Vesihuoltopalvelut),
- Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut,
- Kuopion kaupunki/kaupunkiympäristön palvelualue /ympäristöterveydenhuolto,
- Kuopion kaupungin alueellinen rakennusvalvonta,
- Kuopion kaupunki/kaupunkiympäristön palvelualue /strateginen maankäytön yksikkö
- Kuopion Vesi Oy
- Karttulan vesiosuuskunta
- Pohjois-Soicalon vesiosuuskunta

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (vesihuoltopalvelut) katsoo esityksen Kuopion Vesi Oy:n toiminta-alueeksi olevan tarkoituksenmukainen. Kuopion kaupungin alueellinen ympäristönsuojelu esittää, että Ritoniemi on saatettava viemäröinnin piiriin mahdollisimman nopeasti. Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuolto kantaa toiminta-alueen laajentamista, jolloin yhä useampi kiinteistö saadaan keskitetyn vesihuollon piiriin. Toiminta-alueen tarkistamisesityksestä ei jätetty mielipiteitä. Kuopion Vesi Oy:llä ei ollut huomautettavaa toiminta-alueen hyväksymisestä. Karttulan Vesiosuuskunta sekä Pohjois-Soicalon vesiosuuskunta antoivat lausunnon ja katsoivat toimintaesityksen selkeyttävän vesihuollon järjestämistä alueella toimivien vesihuoltolaitosten sekä kiinteistönomistajien kannalta. Kuopion kaupungin alueellinen rakennusvalvonta ja strategisen maankäytön yksikkö eivät antaneet lausuntoa. Toiminta-alue esityksestä saadut lausunnot ja Kuopion Vesi Oy:n kuuleminen sekä niiden vastineet on esitetty liitteessä 2.

Kuopion Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamiseen lausunnoissa tai Kuopion Vesi Oy:n kuulemisessa ei esitetty muutoksia, joten toiminta-alueen rajoja ei ole muutettu.

Vaikutusten arviointi

Ympäristö- ja yritysvaikutuksiltaan on positiivinen, kun vedenjakelun toimintavarmuus paranee ja jätevesilietteiden kuljetustarve vähenee, kun kiinteistöt liittyvät keskitettyyn viemäröintiin. Kiinteistökohtaisiin järjestelmiin

verrattuna vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston liittyminen takaa toimintavarman jätevesienkäsittelyjärjestelmän ja saattaa puhdistetut jätevedet viranomaisvalvonnan alle. Viemäriverkoston rakentaminen myös parantaa pohjaveden sekä pintavesien laatua.

Liitteet

3589/2024 Kuopion Vesi Oy:n Vehmersalmen alueen tarkistettu vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-aluekartta

3589/2024 Esityksestä Kuopion Vesi Oy:n toiminta-alueeksi annetut lausunnot vastineineen

3589/2024 Vaikutusten ennakoarviointilomake